

Årsplan

Birkebeineren Friluftsbarnhage 2025-2026

Velkommen til oss, vi jobber for at alle som kommer til Birkebeineren
Friluftsbarnehage skal oppleve *magiske øyeblikk!*

**Magiske øyeblikk skapes av glade barn og engasjerte voksne
med naturen som leke- og læringsmiljø.**

Våre verdier skal komme til uttrykk gjennom valg og handlinger i hverdagen. Vi må være tilstedeværende, og evne å gjøre de små tingene magiske, samt ta del i magien på barnas premisser. Dette forutsetter engasjerte og kompetente ansatte med god fagkunnskap som setter leken i fokus og prioriterer tid til denne, samt jobber for å fremme barndommens egenverdi. Lek skal være en kjerneaktivitet i pedagogisk virksomhet. Vi skal ivareta barns rettigheter, gjennom vårt fokus på fysisk og psykisk helse, samt at barna møter ansatte som støtter opp om og tilrettelegger for barnas lek har vi gode forutsetninger for å lykkes med dette.

Vi skal jobbe for at Birkebeineren Friluftsbarnehage skal være en arena der alle barn opplever et inkluderende leke- og læringsmiljø med engasjerte ansatte, som sammen med barna undrer seg over alle små og store oppdagelser og endringer i naturen.

Birkebeineren Friluftsbarnehage ble etablert i 1998, vi er en privat, foreldreid, enkeltstående barnehage. Et eventuelt overskudd går tilbake til drift av barnehagen, og det er ingen som har mulighet til å ta økonomisk utbytte.

Vi har to avdelinger, Grantoppen som er for de yngste barna og Furukrona som er for de eldste. Vi har fokus på det å være en barnehage der vi kjenner hverandre på tvers av avdelinger, både voksne og barn. Dette er en viktig kjerneverdi for alle ansatte i vår barnehage.

Årsplanen er vårt arbeidsverktøy, den er samtidig et dokument som gir foresatte og andre et innblikk i og en forståelse for hvorfor vi foretar de pedagogiske valgene vi gjør. I tillegg er årsplanen vår dokumentasjon til Lillehammer kommune, som tilsynsmyndighet, på at vi jobber i tråd med de lover og regler vi er forpliktet til å følge.

Barna som går i Birkebeineren Friluftsbarnehage skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Gjennom varierte opplevelser og erfaringer i naturen skal vi bidra til at alle barna opplever tilhørighet til naturen, samt utvikler et positivt forhold til det å være ute i friluft.

Som barnehage har vi en bevisst strategi på kompetanseheving, for å sikre at vi er i stadig utvikling. Vi jobber for å være en psykisk helsefremmende barnehage, for å kunne lykkes med dette må trygghet og trivsel være i fokus. Et godt foreldresamarbeid er en nødvendig forutsetning i dette arbeidet.

Faglig samarbeid:

Siden 2017 har vi samarbeidet med Nybu barnehage. Starten på samarbeidet var implementering av ny rammeplan, resultatet ble et positivt og nytenkende faglig samarbeid til stor nytte for begge barnehagene vi valgte å fortsette med, samt videreutvikle. Gjennom felles personalmøter og planleggingsdager gir dette oss et større fagmiljø som er positivt for to relativt små enkeltstående barnehager. Via refleksjoner og ikke minst kreative samarbeidsoppgaver utvikler vi oss stadig, på en måte som skal oppleves direkte i hverdagen med barna. Vi har også leid inn ulike foredragsholdere til å styrke vår kompetanse innen temaer som lek, vold og overgrep, psykisk helsefremmende lekemiljøer samt risikolekens betydning for barns psykiske helse. Det å bidra til robuste barn som mestrer å stå støtt i sitt eget liv selv om de møter ulike utfordringer er vårt hovedmål som begge barnehagene har implementert som en kjerneverdi i praksisen. Dette barnehageåret er det risikolek samt egenutvikling og egenledelse som har fokus.

Faglig del:

Barns rettigheter er fundamentet i arbeidet i barnehagen. Fokus på psykisk helse og livsmestring er vår hjertesak, i barnehagen står vi i en særstilling når det kommer til det å forebygge utfordringer og hjelpe barn tidlig.

Vi har deltatt i opplæring i Stine Sofie Barnehagepakke, vårt årshjul for psykisk helse, vold og overgrep tar blant annet utgangspunkt i denne. Vi gjennomfører dette som en naturlig del av barnehagehverdagen.

Rammeplanen fokuserer på omsorg, lek og danning som de viktigste fundamentene i barnehagen. I barnehagen har vi en godt etablert tverrfaglig og helhetlig tenkning som gjør at vi ikke jobber isolert med disse områdene, men ser de som en helhet. Barnehagen skal legge et grunnlag og fundament for fremtidig læring og utdanning. Det er da viktig at vi fokuserer på hele barnet, og hjelper de til å bli robuste nok til å stå støtt i sitt eget liv, og takle de ulike utfordringene som de vil støte på. Barna skal ha med seg en opplevelse og forståelse for at de er verdt noe bare fordi de er seg selv!

Relasjoner har vi stort fokus på som er et kjerneelement i vårt arbeid med å skape psykisk helsefremmende miljøer. Det er viktig at vi som ansatte har en forståelse for at de valgene vi tar i løpet av en barnehagedag har betydning for barna både her og nå, og senere i livet.

Vi jobber systematisk med psykisk helse, og alle ansatte må ha kunnskap om hvordan vi best kan strukturere hverdagen slik at barna kan få leke i lange perioder med færrest mulig avbrytelser og forstyrrelser. Det er viktig at lekemiljøene er fleksible og endres ofte, slik at de ivaretar barns rett til medvirkning. Vår bevissthet rundt natur og friluftsliv er et positivt element i denne prosessen, da naturen gir barna mulighet til å skape sine egne lekesoner samt gir de ulike utfordringer ut ifra modenhet, interesse og ferdigheter.

For å kunne tilby barna psykisk helsefremmende lekemiljøer har vi grunnmaterialer, supplerende materialer og autentiske materialer tilgjengelig. Vi henter blant annet inspirasjon fra STYD i dette arbeidet.

Eksempler på disse materialene er:

Grunnmaterialer: kasser, baller, planker, små plataår/ bord, ulike rør, stoffer/ puter og små gulvtepper.

Supplerende materialer: ulikt gjenbruksmateriell som korker, steiner, pinner, bokser, flasker og melkebrett.

Autentiske materialer: hatter, vesker, sko, briller, smykker og nøkler.

Friluftsliv og uteliv generelt er viktig for oss i Birkebeineren Friluftsbarnehage og dette skal oppleves av barna i hverdagen. Friluftsliv er ulikt ut fra alder, og vi jobber aktivt for at barna skal vokse i barnehagen og ikke ut av den. Et eksempel er at når du er liten og ny i barnehagen foregår friluftslivet i umiddelbar nærhet til barnehagen, også leiruker og turer. Dette gir mestring og trygghetsfølelse. Etter hvert som barna blir eldre, økes lengden på turene og antall timer ute. Uansett alder er hovedmålet å gi barna et lystfylt og positivt

forhold til naturen, uteliv og et ønske om å ta vare på naturen. Vårt nærområde byr på unike muligheter til å utøve variert friluftsliv. Vi har i tillegg til barnehagebygget to grillhytter og en årestue som vi benytter jevnlig. Vi har leiruke to ganger i året, samt skiuke og vinteraktivitetsuke. Furukrona tilbringer hele dagen i leiruka i grillhytta i skogen.

Risikofylt lek for de yngste handler i stor grad om utforskning. For de litt eldre barna kan vi klassifisere utfordringene i åtte kategorier: Det er lek med høyde, fart, lek med farlig verktøy eller nær farlige elementer, boltrelek eller å gjemme seg for voksne, sammenstøt og lek med varierende risiko (R. Kleppe). Læringen ved å utsette seg for risikolek ligger blant annet i det å bli kjent med frykten og håndtere den, vi kan med dette si at lek der barn oppsøker risiko, kan forebygge helseplager (C. Lunde & P. Brodal). Barn er avhengige av fysiske utfordringer og varierte sanseinntrykk for å erfare egen respons. Dette kan gi erfaringer i å håndtere stress som er nyttig erfaring å ha med senere i livet, vi lærer at fryktfølelse ikke er farlig og at smerte går over enten den er emosjonell eller fysisk.

For å sikre oversikt og progresjon har vi et årshjul som gir oss et utgangspunkt for hvordan vi skal jobbe med temaet psykisk helse, samt at vi har laget en progresjonsplan som gir en kortfattet oversikt over noe av det barna opplever innen de ulike fagområdene gjennom sine år i barnehagen.

Årshjul for temaet: psykisk helse, vold og overgrep

Årshjul 2025-2026	August	September	Oktober	November	Desember	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni
Planleggingsdag						Verdioppgaver			Foreldrearbeid Foreldremøte		
Personalmøte		Swot kollegastøtte	Flytskjema Bhg.loven	Barrierer			Voldstyper Konsekvenser	Samtale med barn ved bekymring	Samtaler før under og etter bekymring	Tegn, symptomer og adferd hos voldsutsatte barn	
Ledermøte	Kartlegge hjelpeapp. Årshjuljustering etter swot									Årshjul Neste bhår	Kollegastøtte
Avdelingsmøte				Handlingskjema Omsorgsbarometer				Furukrona: Barnesamtaler			
Individuelt arbeid		www.plikt.no									
Foreldremøte		Info om barnehagepakka									
Foreldresamtale	Oppstartssamtale skjema		Plakat (Kids do well if they can)				Plakat (Kids do well if they can)				
Tema barn 5 år		Familie og relasjoner	Kroppen	Følelser blir vi til	Hvordan	Ha mot til å si i fra Gode og vonde hemmeligheter	Gode, vonde og ulovlige berøringer	Følelser	Oppsummering		
Tema barn 4 år		Familie og relasjoner	Kroppen	Følelser		Ha mot til å si i fra Gode og vonde hemmeligheter	Kroppen	Følelser	Oppsummering		
Tema barn 3 år		Familie og relasjoner	Kroppen	Følelser		Ha mot til å si i fra Følelser	Kroppen	Følelser	Oppsummering		
Tema barn 1-2 år		Meg og min familie	Kroppen	Følelser			Kroppen	Følelser	Oppsummering		
Samling Klubben		VO-samling Flip-over	VO-samling Flip-over			VO-samling Flip-over	VO-samling Flip-over				
Barnesamtale individuelt		Oppstartssamtale barn									Avslutningssamtale for skolebarn og barn som slutter. Overføringsskjema

Årshjulet er laget med utgangspunkt i Stine Sofie Barnehagepakke og ÆEMÆ.no

Oversikt over fagområdene og hvordan vi legger opp til progresjon ut fra alder og modenhet:

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Naturen som felles utgangspunkt for undring samtale og refleksjon. Tilstedeværende ansatte som forstår barnas initiativ og tolker deres signaler. Bruke tid på gode samspillsituasjoner i hverdagen mellom barn og voksen (f.eks. bleieskift, måltider, av/påkledning). Benevnelse og gjentakelse er viktig i disse situasjonene. Turtaking i sosialt samspill. Bruk av bildebøker, rim og regler, sang og eventyrfortelling gir et godt utgangspunkt for samtale.	Ansatte som stimulerer og viderefører barnas nysgjerrighet. Gode samtaler i alle aktiviteter, både de daglige rutinesituasjonene og den frie leken. Følge opp barnas initiativ til tegning og lekeskriving. Alderstilpassede spill som gir økt forståelse for turtaking og utvikler kommunikasjon. Bli kjent med bøker med mer tekst, samt faktabøker. Ta del i enkle rollespill. Begynnende forståelse for mengde, lyder, takt og rytme i ord.	Faktabøker supplerer og utvider barnas forståelse, samt stimulerer til videre undring og nysgjerrighet. Tid til samtale og refleksjon rundt egen og andres tilstedeværelse. Bruke spill som stimulerer til lek og læring av begreper, antall, skriftspråk og turtaking. Stimulere til fortellerlyst, fantasi og gjenfortelling av tekst, samt egen tekstsaking. Lek og utforsking av språket med vitser, rim og «tulleord».

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Legge til rette for, samt motivere barna til å bruke kroppen aktivt både finmotorisk og grovmotorisk for å bli kjent med egen kropp. Legge til rette for mestringsopplevelser ut fra ferdighet og utvikling. Oppmuntre og veilede barna til å bli selvstendige i hverdagssituasjoner. Bevege seg i variert terreng i all slags vær, samt til alle årstider. Være anerkjennende ansatte som støtter og bekrefter barnas ulike følelsesuttrykk.	Vi bruker naturen aktivt som lekeplass hele året. Skilek og sykling der mestring og glede er selve målet. Få erfaring med å bruke ulike verktøy, som sag, kniv og hammer. Ansatte som aktivt deltar, støtter og oppmuntrer.	Vi har fokus på stor grad av selvstendighet i hverdagssituasjoner. Tilrettelegge for lengre turer som utfordrer barnet mer. En lengre tur, samt overnatting for klubben. Tilstedeværende ansatte som bevisst veileder barna i forhold til egne grenser og selvregulering. Utvikle gode holdninger samt respekt for hverandres ulikheter.

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Bruk av ulike materialer som stimulerer fantasi og skaperglede. Aktiv bruk av sansene for å utvikle økt forståelse for ulike materials egenskaper. Sansemotorisk stimulering ved bruk av musikk og ulike instrumenter.	La barna få oppleve ulike områder i nærmiljøet som gir en opplevelse av lokal byggekunst og tradisjon. Tilgjengelig materiale slik at barna kan utforske og velge selv. Bevisst bruk av ulike naturmaterialer for å gi varierte opplevelser og inntrykk. Dramatisering av eventyr og fortellinger.	Gi barna en kjennskap til Lillehammer som kulturby gjennom konsertopplevelser, besøk på bibliotek og museum. Stimulere barna til å lage illustrasjoner til historier og sanger. Stimulere til riktig blyantgrep. Dramatisering av eventyr, sanger, fortellinger og egen skapte historier.

Natur, miljø og teknologi

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Bli kjent med barnehagens uteområde, samt i nærområdet. Få opplevelser og erfaringer i naturen, til ulike årstider, vær og temperaturer. Fremme aktivitet og bevegelsesglede i naturen. Utforsking av nærmiljøet: med tråkkemaskiner, snøscootere, traktorer, ATV'er osv.	Utforske naturen med dens ulike planter, dyr og dyrespor. Motivere barna til å være nysgjerrige, bruke sansene, samt undre seg over naturens mangfold. Gi barna erfaring og kunnskap om hva som er hensiktsmessig bekledning og utstyr, ut fra årstid, vær og aktivitet. Bruk av ulike verktøy.	Fremme forståelse for bærekraftig utvikling med fokus på hvilken gjensidig avhengighet vi har av hverandre i naturen, samt en forståelse for hvordan vi mennesker påvirker naturens kretsløp. Få erfaring med å lage bål, samt matlaging ute i naturen.

Etikk, religion og filosofi

1-2 åringene	3-4 åringene	5-6 åringene
Vi setter ord på følelser for at barna skal bli bevisst sine egne følelser. Vi oppmuntrer barna til å være empatiske, hjelpe hverandre og samarbeide. Barna skal kjenne at de blir sett, hørt, bekreftet og forstått. Vi veileder barna til å forstå hva som er rett og galt i ulike situasjoner. Vi jobber for å gi barna fellesskapsfølelse og la de kjenne at de har gruppetilhørighet.	Vi skal legge til rette for at barna skal få tid og anledning til å undre seg, stille spørsmål og reflektere over opplevelser. Vi skal hjelpe barna til å utvikle evnen til å løse konflikter, med støtte og veiledning fra ansatte. Barna skal oppmuntres til å bry seg om, samt ta vare på hverandre. Alle skal oppleve å ha en god venn, samt få en forståelse av hvordan man er en god venn. Lære å vise respekt for alt liv i naturen.	Barn og ansatte reflektere sammen over egne handlinger, og konsekvensen av disse. Vi skal gi barna nok tid til undring over store og små ting, fenomener og hendelser i hverdagen og samfunnet vårt. Vi skal legge til rette for gode dialoger. Oppmuntre de eldste til å være gode rollemodeller for de yngre barna. La barna øve på å reflektere over «rett og galt» i ulike situasjoner.

Nærmiljø og samfunn

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Nærmiljøet brukes aktivt hver dag. Barnas interesser er viktig for valg av turmål. Barna skal få erfare at de har en egenverdi og er betydningsfulle for andre. Vi har fokus på at alle har de samme mulighetene, men at vi gjør ting i ulikt tempo og til forskjellig tid.	Vi blir kjent med barnehagens nærområde. Vi samtaler og reflekterer rundt felles opplevelser. Vi lærer om samisk kultur og tradisjon gjennom hele året. La barna få en begynnende forståelse av at vi er en del av et større samfunn. Vi gir barna kjennskap til de ulike arrangementene på Birkebeineren skistadion.	Vi gir barna kjennskap til de ulike kulturtilbudene i Lillehammer. Vi går på litt lengre turer og utforsker mer av nærområdet. Vi ønsker å gi barna økt kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Vi gir barna kjennskap til, og deltar der det er naturlig i de ulike arrangementene som foregår på Birkebeineren skistadion.

Antall, rom og form

1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Vi knytter telling og begrepsbruk til kjente konkreter, for eksempel eventyr og fortellinger i hverdagsaktiviteter. Vi velger sanger, rim og regler som gjør at barna får kjennskap til matematiske begreper på en lekpreget måte. Barna får erfaring med ulike former og materialer. Bevisst utforming av lekemiljøet gir barna erfaring med størrelse, mengde og materialers ulike egenskaper.	Vi bruker matematiske begreper som vi knytter til det barna opplever og erfarer i hverdagen. Barna får erfaring med tall, telling og mengder gjennom hverdagslige aktiviteter, litteraturformidling og matlaging. Vi gir barna erfaring med ulike typer terningspill og regellek. Vi utformer lekemiljøet bevisst slik at det gir barna mulighet til å selv være kreative med ulike materialer, som gir de økt kunnskap og forståelse om konstruksjon og romfølelse.	Vi utnytter de mulighetene naturen gir til å eksperimentere og undre oss over matematikk, slik som former, størrelser, mengder og materialer. Vi gir barna erfaring med avstand, tid og orientering i forhold til kjente turmål. Vi har alderstilpassede spill med fokus på matematiske begreper. Lekemiljøet skal gi barna mulighet til selv å søke ny kunnskap og forståelse for mengde, romfølelse og ulike måter å konstruere på.

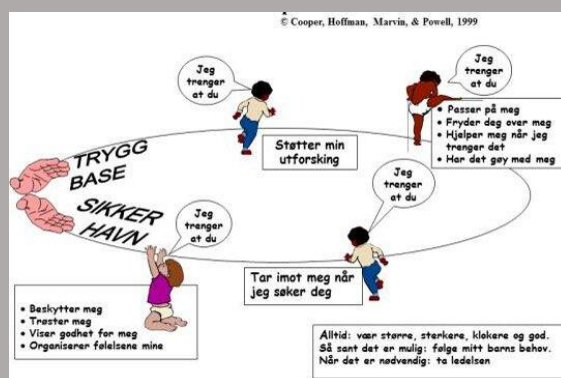
Overganger

Oppstart i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.» *Rammeplan 17*

I Birkebeineren Friluftsbarnehage ser vi det som viktig at barnets behov styrer tilvenningen. Vi har derfor ingen fast mal, men legger en plan sammen med foresatte for hvordan vi kan gi barna en best mulig barnehagestart. Hovedmålet for oss er å gi barna en trygg og god start på barnehagehverdagen, fylt med positive opplevelser.

Trygghetssirkelen er et viktig arbeidsredskap for oss i tilvenningsprosessen, som hjelper oss til å forstå barnets behov enda bedre

Vi voksne fungerer som en trygg base for barnet, og setter relasjonsbygging høyt. Vi skal sørge for at barnet får gode relasjoner til oss voksne, samt til de andre barna i barnehagen.

Overgang fra Grantoppen til Furukrona

Vi har gode rutiner på overgang innad i barnehagen. Det å skulle gå fra Grantoppen til Furukrona forberedes for barna ved at vi snakker om det i god tid, barna er på besøk på Furukrona samt at de er med og flytter sine ting over på ny plass. Vi er heldige som er en relativt liten barnehage som gjør at barna er kjent med alle voksne og de andre barna. Dette gjør overgangen mellom avdelingene innad i barnehagen trygg.

Overgang barnehage- skole

Siste året før skolestart har vi «Klubb». Dette er en milepæl i barnets barnehageliv. Et viktig fokus er hvordan vi best mulig kan ruste barna til å ha tro på seg selv og sine egne ferdigheter slik at de er robuste i møte med det sosiale livet i skolegården. For å være en god støttespiller på veien for barna, har vi fokus på hvordan vi kan bygge god psykisk helse.

Klubben har egen skitur i løpet av vinteren, overnatting på våren, de får egen spikkekniv samt deltar på svømmeopplæring på Jorekstad.

Dette er aktiviteter som sammen med fokus på selvstendighet og mestringfølelse danner viktige byggesteiner fram mot det å skulle starte på skolen.

Lillehammer kommune har egen plan for overgang barnehage- skole som vi følger. Denne planen beskriver samarbeidet mellom skole og barnehage, inkludert skolebesøk. Dette dokumentet er en elektronisk, og ligger tilgjengelig på Lillehammer kommune sine nettsider: <https://sway.office.com/cObTRXgJd4wIV02F>

Denne planen sikrer at alle første klassingene i Lillehammer har et felles utgangspunkt. Planen har som formål å sikre sammenheng og kontinuitet mellom barnehage og skole, samt ivareta kvaliteten og systematikken i femårsgruppene og begynneropplæringen. Planen skal bidra til at alle barn og unge, uavhengig av behov og forutsetninger, deltar og lærer i et inkluderende fellesskap sammen med jevnaldrende.

